

BIULETYN POGRANICZA

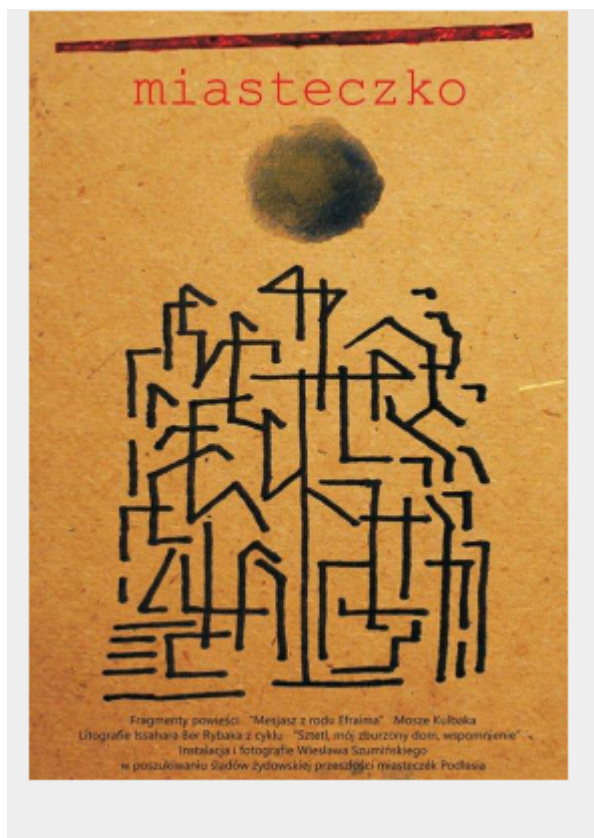
maj 2017

Mail nieczytelny?
[Zobacz w przeglądarce.](#)

"OPOWIEŚCI POGRANICZA" O ŻYDACH TUŁACZACH, BIEŻEŃSTWIE I WSPÓŁCZESNYCH ŚLADACH ŻYDOWSKIEJ PRZESZŁOŚCI PRZY DŹWIĘKACH MUZYKI KLEZMERSKIEJ

"Mesjasz z rodu Efraima" Mosze Kulbaka
 - spotkanie poświęcone książce i wernisaż wystawy

Na przełomie maja i kwietnia w Sejnach i Krasnogrudzie odbył się trzydniowy program "Opowieści Pogranicza". 1 maja licznie zgromadzeni goście mieli okazję uczestniczyć w uroczystym wieczorze, spotkaniu z książką pt: "Mesjasz z rodu Efraima" Mosze Kulbaka. Rozmowę z Krzysztofem Czyżewskim i Wiesławem Szumińskim prowadziła Małgorzata Sporek-Czyżewska.

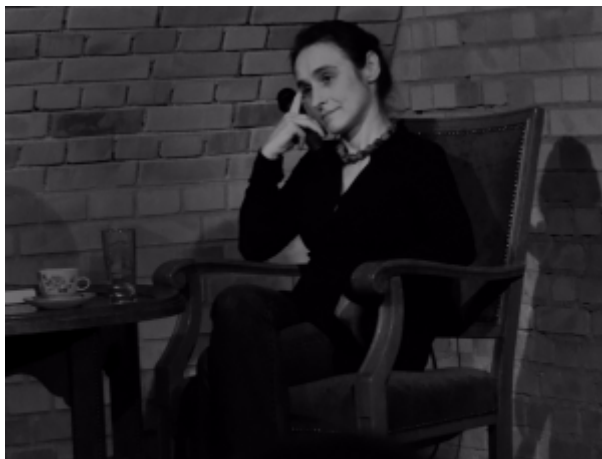
Wydana po polsku po raz pierwszy po blisko stu latach od publikacji, książka Kulbaka w tłumaczeniu Krzysztofa Czyżewskiego stanowiła inspirację do nowej wystawy "Miasteczko", którą można oglądać w Domu Pogranicza w Sejnach. Złożyły się nań fragmenty powieści "Mesjasza z rodu Efraima" Mosze Kulbaka oraz litografie Issahara Ber Rybaka z cyklu „Sztetl, mój zburzony dom, wspomnienie” ilustrujące wydaną przez Pogranicze książkę. Całość dopełniły prace Wiesława Szumińskiego: instalacja oraz fotografie stanowiące współczesne poszukiwanie śladów przeszłości z żydowskich miasteczek Podlasia. Spotkaniu autorskiemu towarzyszył wernisaż wystawy z udziałem Wiesława Szumińskiego.

[Czytaj więcej o książce](#)

[Obejrzyj galerię zdjęć](#)

Aneta Prymaka-Oniszk o "Bieżeństwie" w Krasnogrudzie

To nie koniec wydarzeń składających się na "Opowieści Pogranicza." 29 kwietnia w krasnogrudzkiej kawiarence "Piosenka o porcelanie" odbyło się spotkanie wokół uhonorowanej nagrodą im. Wiesława Kazaneckiego, a także nominowanej do kolejnych nagród, w tym m.in.: historycznej "Polityki" oraz im. Ryszarda Kapuścińskiego "Bieżeństwo 1915. Zapomniani uchodźcy" z udziałem autorki Anety Prymaka-Oniszk. Wieczór poprowadził Krzysztof Czyżewski.

Obejrzyj zapis spotkania

Orkiestra Klezmerska z nowym programem

Podczas dwóch koncertów w Białej Synagodze w Sejnach Orkiestra Klezmerska Teatru Sejneńskiego zaprezentowała nowy program pt. "Bliskość, czyli Dwejkus".

O pracy nad nowym programem

O Orkiestrze Klezmerskiej

Krzysztof Czyżewski o "Opowieściach Pogranicza"

„Miasteczko” zaczęło już żyć swoim życiem w Domu Pogranicza. Stary Strumiłło i młoda Prymaka-Oniszkówna, rabin Rybacka i ten z Maćkowej Rudy... Kubistyczno-ekspresjonistyczne litografie Issachara Ber Rybacka z cyklu „Sztetl, mój zburzony dom, wspomnienie” przetkane są kartkami szarego papieru z fragmentami „Mesjasza z rodu Efraima” Mosze Kulbaka pisanego w tym samym czasie początku lat dwudziestych ubiegłego wieku i w tym samym mieście Berlinie. To „wspomnienie” skonfrontowane jest ostrym cieciami z fotografiami Wiesława Szumińskiego, szarobiałymi, bez sentymentu portretującymi dzisiejsze, nagie życie, a w nim żydowskie ślady pamięci w miasteczkach Podlasia: Wąsącz, Radziłów, Suchowola, Goniądz, Jasionówka, Szczuczyn... Czasem o pamięć zadbali mieszkańcy, czasem z trudem jej ślady można odnaleźć. Opowieść ciągnie się dalej, do Białej Synagogi, gdzie znajduje się instalacja Wiesława „Kadisz dla...” poświęcona bibliotece tykocińskich Żydów (płonęła jak ta w Sarajewie podczas ostatniej wojny, napęniając powietrze całego miasteczka gęstym pyłem tłących się skrawków papieru) i pamięci pogromu Żydów z getta w Wasiliszkach. A wieczorem młodzi i trochę starsi mieszkańcy Sejn i okolicznych wiosek w tejże synagodze, zestrojeni w Orkiestrę przez Wojciecha Szroedera, grają, a trochę modlą się muzyką w koncercie „Bliskość czyli Dwejkus”. I tak toczą się te nasze opowieści pogranicza...

Czytaj o "Opowieściach Pogranicza"

POŻEGNANIA. ODSZEDŁ ALGIS KALĒDA (1952-2017)

Algis Kalėda był profesorem akademickim związanym z Uniwersytetem Wileńskim, badaczem literatury polskiej i litewskiej, tłumaczem i autorem licznych publikacji poświęconych literaturze polskiej i litewskiej. Napisał osiem książek, w tym: „Dzieje literatury litewskiej. 1918-2000” oraz „Słownik litewsko-polski i polsko-litewski”. Opublikował około 100 artykułów na temat związków literackich litewsko-polskich oraz teorii i historii literatury. Na litewski przełożył utwory m. in.: Czesława Miłosza, Wisławy Szymborskiej, Jerzego Szaniawskiego, Witolda Gombrowicza, Brunona Schulza, Bronisława Maja.

Na zdjęciu Algis Kalėda podczas sejmiku literackiego w krasnogrudzkim Międzynarodowym Centrum Dialogu we wrześniu 2016 roku.

EPITAFIUM KRZYSZTOFA CZYŻEWSKIEGO

Żegnaj Algisie. Uosabiałeś to, co najlepsze w litewsko-polskim splocie pogranicznej duszy:

romantyzm połączony z pracą organiczną; aż do modlitwy napiętą uwagę na inne z ironicznym dystansem i tym północno-wschodnim, bez emfazy poczuciem humoru; wierność przyjaźniom z krytycznym spojrzeniem na najbliższych, połączonym z przekonaniem, że pobłażanie sobie i swoim nie przystoi ludziom honoru. [...] Pamiętam, jak wielokrotnie powtarzałeś, że humaniści powinni brać udział w życiu publicznym i brać odpowiedzialność za bieg historii, w Twoim przypadku zwłaszcza tej litewsko-polskiej. Ukończenie lituanistyki w Wilnie i polonistyki w Krakowie zobowiązuje – mówiłeś. W konsekwencji niestrudzenie budowałeś naszą „tkankę łączną”, poczynając od napisanego wspólnie z Barbarą słownika litewsko-polskiego i polsko-litewskiego, przez tworzenie Centrum Polonistycznego Uniwersytetu Wileńskiego, którym przez lata kierowałeś, przez książki historycznoliterackie i eseistyczne, aż po przekłady „Doliny Issy” i „Szukania ojczyzny” Miłosza, przekłady Gombrowicza i Schulza, Szymborskiej i Lema... Teraz przed nami próba dochowania Ci wierności.

Czytaj dalej

ODSZEDŁ NIKOS STAVROULAKIS (1932-2017)

Nikos Stavroulakis był pisarzem oraz inicjatorem odnowienia synagogi Etz Chaim w Chanii na Krecie. Założył i w latach 1977-1993 pełnił funkcję dyrektora greckiego Muzeum Żydów w Atenach. W tym czasie odpowiedzialny był za stworzenie bazy wystawienniczej muzeum, obejmującej artefakty religijne, etniczne i historyczne - ostatnich pozostałości po ponad dwóch tysiącach lat obecności Żydów w Grecji. Był autorem kilkunastu książek o tematyce żydowsko-greckiej - między innymi przewodnika po żydowskich miejscach i synagogach w Grecji oraz książki kucharskiej Żydów greckich.

WSPOMNIENIE KRZYSZTOFA CZYŻEWSKIEGO

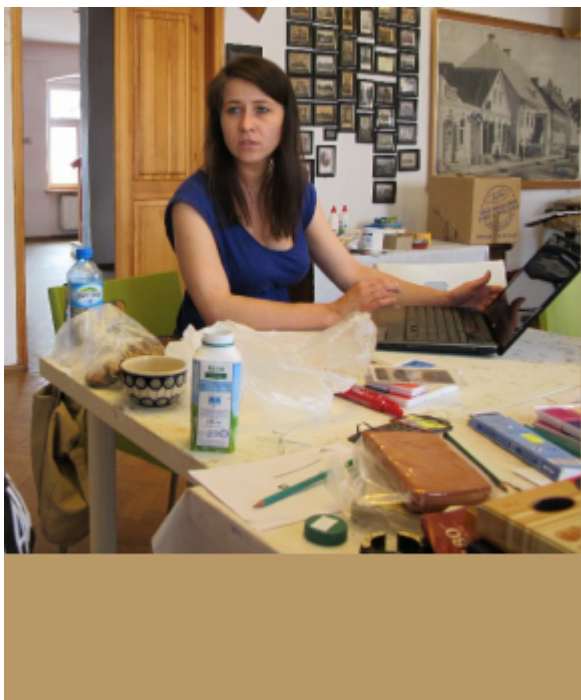
Odszedł wspaniały człowiek pogranicza. Filozof, muzealnik, artysta, pisarz, gawędziarz i najznakomitszy kucharz Śródziemnomorza. [...] To była przyjaźń od pierwszego wejrzenia i nigdy już duchowo się nie rozstaliśmy. [...] Odbudował z ruin synagogę Etz Hayyim, w której modlił się słowami matki, pochodzącej z tureckich Żydów. Kiedy pierwszy raz tam zaszedłem, Nikos kończył właśnie wykład o islamie i bogactwie kultury otomańskiej. Okruchy wszystkich tych kultur składały się na smaki, zapachy i barwy wieczerzy, którą przygotowywał dla nas wspólnie z sąsiadami. [...] Jego książki o kuchniach śródziemnomorskich stawały się bestsellerami, ale oddałbym je wszystkie za jedną taką wieczerzę, która nie ma sobie równych w całym moim życiu. Jego życiem globtrotera można by było obdzielić kilka powieści. Urodził się w Wielkiej Brytanii, a zanim stał się na czas jakiś amerykańskim hippisem, wychowywały go siostry zakonne w katolickiej szkole stanu Wisconsin. A potem zaczął powracać – najpierw do Aten, by stworzyć tam i kierować przez lata pierwszym w Grecji muzeum żydowskim. A potem jeszcze bardziej w głąb korzeni – na Kretę, wierność której znaczyła bycie/życie na straży mostu Orient/Okcydent. Był jedynym Żydem w Chani. Niemcy w 1944 deportowali całą wspólnotę, czyli 263 osoby. Statek, którym płynęli do obozu zagłady został storpedowany przez brytyjską

łódź podwodną. Nikt się nie uratował. Zapytany przeze mnie o to, czym jest dla niego etos dialogu, uśmiechnął się sarkastycznie, jak to miał w zwyczaju, i powiedział tylko tyle: „Wróciłem i odbudowałem synagogę, bo nie dawała mi spokoju ta opowieść o zatopionym statku Żydów z Chani. A poza tym bez niej most pozostawałby nadal zerwany. Ale kiedy już była pokryta dachem, zapukały do jej drzwi kobiety, ubrane na czarno prawosławne Greczynki, i zapytały nieśmiało czy mogą się pomodlić w środku. Nie mogłem przecież im odmówić. A potem było już czymś naturalnym, że zaprosiłem do środka również tureckich muzułmanów, którzy przyjechali tu za pracą. A potem ktoś chciał wysadzić to nasze miejsce w powietrze, ktoś nawet podłożył ogień... Trzeba było zbierać fundusze na odbudowę. I tak oto zastałem człowiekiem dialogu, choć słuszniej byłoby powiedzieć: żyję w ogniu dialogu”.

Czytaj dalej

Warsztaty

"LUBIĘ POWROTY DO POGRANICZA" DARIA KOPIEC O FILMACH REALIZOWANYCH W SEJNACH

Daria Wiktoria Kopiec. Reżyserka filmowa i teatralna. Absolwentka Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi na Wydziale Operatorskim, specjalizacja: Animacja i Filmowe Efekty Specjalne. Laureatka międzynarodowych nagród za filmy: Rzeki, Gucio Zaczarowany, Kosmos, Misteria dzieciństwa oraz Filmowa Kolekcja Bajek „Opowieści Krasnogrudzkie” i „Opowieści Pogranicza”.

Z Pograniczem współpracowała przy realizacji trzeciej i czwartej Kolekcji Filmowej Opowieści Pogranicza, Kolekcji Misteria Dzieciństwa oraz "Gucia zaczarowanego".

Na zdjęciu Daria Kopiec na warsztatach w Pograniczu.

Dla mnie każdorazowe powroty do Sejn i współpraca z Pograniczem, to pewien rodzaj regularnego powrotu do miejsca, które na mojej osobistej mapie życia jest domem. Dla mnie współpraca z Pograniczem wiąże się z dużym poczuciem bezpieczeństwa. To taki szczególnie rodzaj pełnej skupienia pracy w procesie, która w komercyjnych projektach zdarza się bardzo rzadko. Ta wieloletnia współpraca nadaje mojemu życiu rytm, bardzo lubię powroty które są zawsze inspirującym spotkaniem z dziecięcą wrażliwością.

Czytaj dalej

Wybrane filmy Darii Kopiec powstałe w Pograniczu:

Zwiastun "Gucia zaklętego"

Obejrzyj zwiastun

SUKCESY KOLEKCJI "MISTERIA DZIECIŃSTWA"

Trzecie miejsce w kategorii Nagroda Publiczności w kwietniowym zestawieniu 12 Months Film Festival dla Kolekcji Filmowej "Misteria Dzieciństwa"!

„Misteria Dzieciństwa” na małym finale O!PLA 2017!

Czytaj dalej

Czytaj dalej

Heta Jäälinoja. Reżyserka filmowa z Finlandii - gościem Pogranicza.

W ramach współpracy pracowni artystycznych Pogranicza z reżyserką powstaną animacje: krótkie filmy poświęcone Krasnogrudzie, jej historii i mieszkańcom, a także animowane opowieści związane z parkiem krasnogrudzkim oraz Spizarnią Krasnogrudzką, przypominającą o smakach i zapachach dzieciństwa Czesława Miłosza.
fot. W. Szumiński.

Czytaj dalej

W wydarzenia

DAVID KRAKUER ZAGRA KONCERT Z ORKIESTRĄ KLEZMERSKĄ!

Już 28 maja David Krakauer międzynarodowej sławy klarncista i jeden z najznakomitszych muzyków nowej fali klezmerów wystąpi z Orkiestrą Klezmerską w Suwalskim Ośrodku Kultury. Znany z szerokich zainteresowań

muzycznych i mistrzowskich wykonai, znakomicie łączy tradycyjną muzykę żydowską z elementami ortodoksyjnego jazzu.

Muzyk współpracował z Orkiestrą Klezmerską Teatru Sejneńskiego przy Tratwie Muzykantów w 2001 roku. Był dyrektorem artystycznym tego przedsięwzięcia, przeprowadził warsztaty oraz wraz z młodymi muzykami odbył wspólną podróż do Żydów kowieńskich.

“Tratwa muzykantów” to spotkanie świata kultury żydowskiej z jej nowoczesnymi kontekstami i wcieleniami.

Czytaj dalej

MIKOŁAJ TRZASKA I ZESPÓŁ REMONT POMP ZAGRALI KONCERT Z ORKIESTRĄ KLEZMERSKĄ!

O próbach do wyjątkowego wydarzenia na portalu "Niebywałe Suwałki"

20 maja w Sejnach odbył się koncert Mikołaja Trzaski z Orkiestrą Klezmerską Teatru Sejneńskiego. Tym razem ich gościem specjalnym był zespół Remont Pomp, znakomici instrumentalisci grający muzykę etniczną, awangardową i improwizowaną. Na scenie pojawiło się ok. 40 osób!

"Niebywałe Suwałki" pisały: "Połączenie tych orkiestr – instrumentów dętych, kieliszków, szklanek i butelek – okazało się zaskakującym rozwiązaniem. Tego wieczoru w Sejnach wybuchł wulkan muzyki i emocji. Melancholijne i spokojne fragmenty muzyczne szybko przeradzały się w melodyjne frazy powtarzane przez kolejnych muzyków, wzbierając na sile, by wreszcie eksplodować ogromnym ładunkiem szczerzej radości i mocy twórczej. Po prostu dudniła podłoga".

Remont Pomp to grupa związana z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną. Jarek Marciszewski - gitarzysta, koordynator wolontariatu i założyciel zespołu mówi portalowi "Niebywałe Suwałki", że trwająca od 14 lat przygoda z zespołem jest wielowymiarowa.

Mikołaj Trzaska nie krył zadowolenia ze współpracy z „Remontem Pomp”, będącej jego zdaniem doświadczeniem pełni muzycznej i pełni przeżywania. – To jest zespół złożony z profesjonalnych muzyków, którzy odpowiadają za siebie w sensie brzmienia. Po prostu powalają na kolana. Muzyk podkreślał, że każdy z członków orkiestry wypracował indywidualną jakość dźwięku i swoją świadomość muzyczną.

fot. W. Szumiński.

Obejrzyj galerię zdjęć

Czytaj dalej

JUŻ WIOSNA - ZAPROSZENIE DO KRASNOGRUDY!

ZAPROSZENIE DO KRASNOGRUDY

Już wiosna!
Nowy Sezon działalności Międzynarodowego Centrum Dialogu w Krasnogrudzie.
Przekonajcie się, że krasnogrudzki dwór to miejsce gościnne.
We dworze wystawa o życiu i twórczości Czesława Miłosza oraz zajęcia edukacyjne o wielokulturowym sąsiedztwie.
Wokół budzący się do życia park.

Zapraszamy Państwa
od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00–16.00,
w sobotę i niedzielę prosimy o umawianie się telefonicznie pod nr 603 123 743
lub e-mail: bozena.bartosiewicz@pogranicze.sejny.pl

MŁODZIEŻ Z LITWY, ŁOTWY, POLSKI I IZRAELA W POGRANICZU

W drugim tygodniu maja Sejny i Krasnogrudę odwiedziły dwie grupy realizujące długofalowe, pozornie odmienne projekty. Młodzież szkolna z Sejn i Augustowa wspólnie z rówieśnikami z Litwy i Łotwy zbierała materiały źródłowe, czyli rodzinne mikroopowieści. Dzięki nim powstał skomplikowany obraz II wojny światowej oglądanej z perspektywy zwykłych ludzi: ich jednostkowych losów, w tym przesiedleń i deportacji, które stały się ich udziałem. Przedstawiciele Oranim Academic Collage z Izraela przyjechali do Polski, by podzielić się doświadczeniami dobrych praktyk kulturowych oraz zobaczyć współczesne oblicze znanych im z historii miejsc. Wzięli też udział w wieczery szabatowej w Białej Synagodze w Sejnach. Obydwie wizyty - mimo że skierowane do różnych kręgów odbiorców - stały się pogłębioną, momentami bardzo emocjonującą, lekcją historii na trudnych pograniczach, która ma służyć budowaniu tkanki łącznej i edukacji dla pokoju.

"Projekt Przeszłość dla wspólnej przyszłości", czyli z młodzieżą z Polski, Litwy i Łotwy o wojnie i jej następstwach.

Szabat w Białej Synagodze z grupą z Oranim Academic College of Education z Izraela z wizytą studyjną w Sejnach.

9 i 10 maja w Sejnach i Krasnogrudzie spotkali się młodzi uczestnicy programu „Przeszłość dla wspólnej przyszłości”. To kolejne już warsztaty z tego cyklu.

Przeznaczony dla uczniów wszystkich typów szkół i ich nauczycieli / mentorów projekt został zainaugurowany w kwietniu 2016 roku w Kiejdanach na Litwie przez tamtejsze Muzeum Regionalne. Oprócz Fundacji Pogranicze jego partnerami są Kiejdanskim Gimnazjum (Litwa) oraz University College z Rezekne (Łotwa).

Młodzież, która odwiedziła Pogranicze, uczestniczyła w badaniach nad historią swoich rodzin i mieszkańców ich rodzinnych miast, zbierając opowieści dotyczące konsekwencji II wojny światowej. Zebrany materiał został wykorzystany i użyty w działaniach artystycznych. Ich wynikiem będzie film prezentowany w różnych miejscach Europy oraz materiały przygotowane dla nauczycieli. Polskę reprezentowały grupy z Sejn i Augustowa pracujące pod opieką nauczycielek historii.

To druga edycja programu "Alternatywna podróż do Polski i Litwy". W jej ramach studenci i wykładowcy odwiedzają Warszawę, Wilno i Sejny.

Sejneńska wizyta grupy przypadła na czas Szabatu, w Białej Synagodze przygotowano wieczerzę, w której uczestniczyli goście z Izraela oraz mieszkańcy Sejn. Było emocjonalnie i wzruszająco. Pisał Krzysztof Czyżewski:

"Wszystko się dziwnie plecie... Moshe Shner, profesor z Oranim College to syn Sary Shner (Sonia Dusznicka), która dzieciństwo spędziła w Dusznicy pod Sejnami, a potem współtworzyła kibuc Bojowników Getta (Lohamei ha-Getta'ot) w zachodniej Galilei. Powstało w nim jedno z najbardziej niezwykłych muzeów Holokaustu - dedykowane dzieciom, tak jak i jej praca pedagogiczna i pisarska. A teraz Moshe siedzi przy szabatowym stole ze swoimi studentami i mieszkańcami Sejn, starszymi i młodszymi, w Białej Synagodze - i śpiewa, i pamięta, i powraca, i uczy dla przyszłości..."

Czytaj dalej

Czytaj dalej

Oficyna

"ŚCIEŻKA POGRANICZA" KRZYSZTOFA CZYŻEWSKIEGO W NOWYM GRAFICZNYM OPRACOWANIU

Trzecie wydanie dwujęzycznej polsko-angielskiej publikacji Krzysztofa Czyżewskiego, poetyckiej refleksji po dzisiejszym świecie, kulturze i granicach pomiędzy tym, co odrębne, a tym, co nas spaja. Składające się na ten tom refleksje powstawały podczas amerykańskiej podróży autora w 2001 roku.

*Każde imię podąża ścieżką, niepowtarzalną.
Każda ścieżka odciska to, co w nas jedyne:
ciężar serca, siłę kręgosłupa, widzenie. Ścieżka nosi nasze imię.*

*Ścieżka biegnie różnymi drogami.
Drzewo człowiek sadi, dom buduje, sztukę przedstawia,
ścieżką idzie. Dniem i nocą.
Nie widzi tego. Nie zajmuje się praktyką ścieżki. Poznaje
techniki różnych profesji. Dzięki nim zdobywa nowe obszary i
wznosi budowle. Zamieszkuje na wyspecjalizowanych,
odpływających od siebie wyspach.
Ledwie się pomiędzy nimi komunikuje.*

Fragment książki

Czytaj dalej

ŻYDOWSKA I POLSKA RECEPCJA MOSZE KULBAKA. NA MARGINESIE LEKTURY "MESJASZA Z RODU EFRAIMA"

esej Marty Kowerko-Urbańczyk

O międzywojennym Wilnie z dużym (auto)krytycyzmem pisał Czesław Miłosz, który sam był jednym z wrażliwszych jego mieszkańców: „Niestety cała intensywność kulturalna żydowskiego Wilna tamtych czasów jest widoczna dopiero dziś, z perspektywy, gdy to Wilno przestało istnieć. Powiedzmy sobie jasno, że istniało wtedy nie jedno a dwa zaledwie komunikujące się ze sobą miasta. Wilno polskie i Wilno żydowskie. [...] Należałem do polskiego Wilna, dzieląc z nim znaczny zasób niewiedzy o książkach pisanych w jidysz, powstających o parę ulic od domów, w których sam mieszkałem.”

.Tymczasem dla międzywojennego, żydowskiego Wilna tworzący w jidysz Mosze Kulbak (1896-1937) poeta, prozaik, dramaturg, nauczyciel, teatralny instruktor i pierwszy prezes wileńskiego oddziału żydowskiego PEN Clubu był inspirującą, kultową wręcz postacią. Artysta mieszkał w Wilnie dwukrotnie, po raz pierwszy w latach 1919-1921, skąd wyjechał do Berlina, by powrócić w 1923 roku i po kilku latach ostatecznie opuścić miasto w 1928. To tutaj zostaje opublikowany „Mesjasz z rodu Efraima”, to Wilnu poświęcony jest jeden z piękniejszych poematów o takim właśnie tytule, to tu już po jego wyjeździe do Mińska ukazuje się trzynomowa kolekcja dzieł.

Czytaj cały tekst

SPOTKANIE AUTORSKIE Z JOANNĄ PIEKARSKĄ-MIŁOSZ W WARSZAWIE

Autorka spotkała się z czytelnikami w Klubokawiarni Między Nami, by opowiedzieć o swoim najnowszym tomiku "Wiersze australijskie oraz inne".

Wieczór poprowadziła Małgorzata Sporek-Czyżewska.

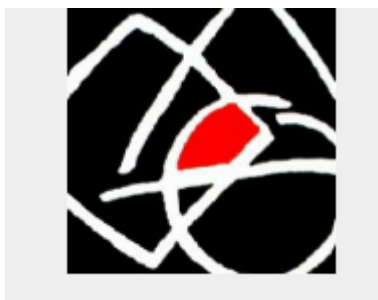
Czytaj dalej

Ośrodek "Pogranicze - sztuk, kultur, narodów"

ul. Piłsudskiego 37, 16-500 Sejny

centrum@pogranicze.sejny.pl

tel./fax +48 87 516 27 65

Fundacja Pogranicze

Międzynarodowe Centrum Dialogu

Krasnogruda 14, 16-500 Sejny

krasnogruda@pogranicze.sejny.pl

tel./fax +48 87 565 03 69

Mamy nadzieję, że lubisz nasze newslettery. Jeśli nie, [możesz się wypisać](#).

Kontakt z redakcją Biuletynu: newsletter@pogranicze.sejny.pl